

EGYETERTÉS

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Szerkesztői iroda: Budapest, IV. himzű-utca 1. sz. ... Kéziratok csak rendkívül esetben küldetnek vissza.

Előfizetési díj: Védre postán vagy helyben házhoz hordva: Egy évre ... Egy szám 6 krajczár.

Számoljunk.

Kétszer kettő négy. Az arab számjegyek kétértelműek az alapágazata. Egyedül igazság, mely ösibb a hitregénél, eredetibb az istentannál, mert a földforradalmak ama emberével született, a ki a fejlődés fókán először rendelkezett kezén ujjakkal, s mint az ausztráliai ember és majom közt levő lény a négyet már úgy ejté ki: kettő meg kettő.

Csodálatos, hogy a matematikának ez ősi és egyszerű alapelve a felsőbb mennyiségűt annyi megoldott sarkigazságai után sem élvezi jogait azon politika szolgálatában, a mely a természet, és törvény minden elvét a szédelgés forrásává teszi. A politika, mint eszköz, az ő kezében nem is az egzentiák tudománya, a mint Kossuth Lajos meghatározta, hanem a végtelen visszaélések tárháza, a melynek főlejtőjéből csak úgy dől a roszt, a hamis.

Nincs mit bámulni az emberi ész ama sikamlósságát, hogyan épít a kétszerkettőre a káprázat sokszorosító működése által milliókat, a mikor a kétszerkettő csak négy. Széll Kálmán magasabb pénzügyi tudományának legmagasabb káprázatos szédelgéseit, a melyeken költségvetési alapulnak, — igen rövid számtani testbe zsugorítja össze a számvesszők illetékes vizsgálata. Egy pillantás az 1876-iki zárszámadásokba, a melyek kimutatásai épen jövevények a képviselők rendelkezése alá, meggyőzhetik a kétszerkettő négy szabályai alapján bíráló polgárt, mily szilaj játékok enged meg magának Széll Kálmán finanszkapacitási szédelgése az állam jóvedelmének és az állam kiadásainak az összeállításában, a melynek mérlege pénzügyi állapotainkat mutatja.

Az 1878-iki államkötségvetés bemutatásakor Schwindlernek mondjuk Széll Kálmánt, e szó német jelentőségének eredeti zamatja szerint. Az 1876-iki zárszámadások áttekintése után azonban be kell vallanunk, hogy ez a szó már nem elég találó, mert nem elég hű kifejezője a minden pénzügyi és számtani kritikán alól álló hamisítási üzelemnek, a melyvel a nemzetet a bukás szélére bekötött szemekkel vezetik.

Ime az adatok: Az 1876-iki előirányzat szerint a bevételek 225.424.683 forintban, a kiadások pedig 238.168.324 forintban voltak megállapítva. A deficit tehát az előirányzat szerint 12.743.641 forintot tett volna ki. Az az nemcsak "volna", hanem azon "fényes" beszéd után, lennie is kell vala, a mely aranyos porral hintve a kiltásokat, s a "hivatalalodóktól" kedvezően, állítólagon realis számadatokra fekteté államháztartásunk jelenlegi javulását, a mint a "Hon" kalmárhírű kapacitási hirdették.

bevételével szemben 246.127.442 forintot adtak ki, s így a 12 millió és 700 ezerre előirányzott deficit tényleg 31 millió 260 ezer 933 forintnyi roppant összegre ütött ki, tehát öt millió hianynál majdnem háromszor akkora, mint a hogy nagy ujongások között "fényesen" kiltásba helyezte volt.

No már ha ilyen különbözet mellett is megbízható egy ember számítása, akkor, tisztelt és becsület a törvény által üldözött hamis bukást előkészítő kereskedőnek, a ki nem vezet rendesen könyveket, s meghamisítja a mérleget. Mert van ugyan a könyvviteli és számadási fogások bizonyos neve, melyet megengedhetnek tekintenek a kereskedelmi erkölcsön lazább szabályai: de hogy egy állam pénzügyi gazdálkodásában annyira tul tegyek magukat még e fogásokon is, hogy az üzletvezető gazdáját csalja és ámtisa a való iránt, az a lelkiismeretlenség oly alakja, a melyhez hasonlóra csak a Freytag új irányu regényeit mímelő satnya tanítványok ama jellemeiben találunk, a kik gazdájuk megrontására boszúból, vagy megvesztegetés folytán dolgoznak, elfedve előttük a valót, s egy napon beállítva zilált tekintettel, szédült hajjal: "Uram megbuktunk, kérjen csodót."

A gazda, mint szelűtött keresi a forrásokat, a melyek megnyitásával meg menekülhetne a szegény és romlás elől. Néz, kutat, s csak akkor veszi észre, mily iszonyu ámtítás áldozata lett, mily könnyen elejt vehette volna a bajnak, ha nem rejtegeti könnyelműség vagy lelketlenség a veszélyt. Hiába kapok; végső reménye, hogy a hitelezőkkel kiegyezzek, szintugy meghiusul, mint a többi. "Már késő" — rend szerint ez a felelet.

Szomorú a kiltás, mely nemzetünkre számtani bizonyossággal vár; oly számtani bizonyossággal, a mely megdöbentők az előirányzat és a zárszámadások között mutatkozó tényleges különbségek. E különbségekkel foglalkozni lesz feladunk következő cikkeink egyikének Számoljunk, hogy le számolhassunk.

A vámtarifára vonatkozó törvényjavaslatot és az ahhoz tartozó vámtarifát — írja a "B. H." — már tegnap nyomdába adták. — Erdekessnek tartjuk megjegyezni, hogy az osztrák példány már régebben ki volt állítva a bécsi es. kir. udvari nyomdában, s az autonóm-tarifája maga csupán egyszerű fordítása annak. — A hozzá való törvényjavaslat és indoklás teljesen Matlekovics S. osztálytanácsos tollából folyt.

A szerb aktió.

Az úvidéki "Zásztava" belgrádi levelezője Szerbia helyzetéről a következőket írja: Minél több a kiltás arra nézve, hogy a török sereg az oroszok által tönkre lesz téve; annál jobban érdeklődik a világ: mit gondol Szerbia? A világ találgatja; de keveset talál el. Európai lapok szerint Szerbiának már rég bele kellett volna a háboruba keverednie, a mi pedig mind ez ideig meg nem történt. E lapok, úgy látszik, hazudtak.

Mikép állunk az aktióval? E kérdésre nehéz tüzetes választ adni. Ha a készülődésekből lehetne következtetni, el kell ismerni, hogy a készülődések igen élénken folynak: a háboru azonban nincs oly — O! — kiáltás, — nóm már bizonyára nyugtalanul vár az esteivel.

Tudja hogy ide jár dolgozni? — Nem; azt mondtam neki, hogy a Vincennesi erődben dolgozom a köztársaság részére; ezt jobb szereti, mintha itthon munkálkodom. S igaz van. Ha látja, hogy löporral foglalkodom közvetlen családom körében, folyton retteg a szegény nő.

Miután ép löporról beszélt ön, — mondá az Abbé, — nem lenne oly jó, nekem is venni? Itt van reá a pénz. Ezzel egy csomó aranyat tett Chevalier kezébe. O! Thomassin ur hisz ez sokkal több mint a löpor ára. — Bah! az nem baj, majd elosztom a dolgot. Tehát csak tartsa meg... és holnap viszontlátásra.

Nem, holnap tizednap van, e nap nem dolgozom, s különösen holnap nem, mert nóm s gyermekeimnek megígértem, hogy elvizezem az "embererőt" megpézni. A köztársaság alatt a tizedik nap, a vasárnapot helyettesítette. "Embererő" alatt a párisiak egy-ál-malabáril bántuk, ki valahol a kultúrban született, s egész élvezettel ette a nyers húst. — Tehát holnapután, mondá az Abbé. — Biztos lehet, hogy eljövök, mondá a munkás, ki mintán az ál-földmívelőtől kapott Lajos aranyat készre dugta, hazafelé indult. Cajuol gróf eltávozott leszhelyéről, s az ajtó felé ment, hogy meghallja, vajjon Montesquion Abbé szintén elment-e Chevalierrel? A lépésön azonban csak a munkás léptei voltak hallhatók. — Az Abbé tehát itt marad, — mondá a gróf magában, mit csinálhat e szobában? Erre kíváncsi vagyok. Ujra felkereste leszhelyét, és a kis lyukhoz illeszté szemét. Nem látott semmit. Hirtelen minden elsőtedett előtte. — Talán szemem nincs a lyukon? mondá Péter esodálkozva.

közel, hogy hosszabb időre el nem volna halasztható. Oroszország akarja Szerbiának háboruzását; a hivatalos oroszország azonban úgy látszik, hogy fél a nemzeti programtól. Minden arra mutat, hogy Gornj-Sztudenben még nem tudják, hogy mit akarnak. A hivatalos Oroszország még mindegyre vonatkozik a szláv programot mindkét kézzel elfogadni: addig pedig Szerbia nem viselhet háborút.

Ezen bizonytalanság tén nem fog soká tartani. Minden Oroszországtól függ. Ha Oroszország akarja, hogy Szerbia háborút viseljen: ez bele fog egyezni. Oroszország ez esetben köteles Szerbiával szövetségre lépni azért, hogy az orosz győzelem egyuttal a szerbek győzelmé is legyen. — Szerbiának tisztában kell lennie az iránt, mit fog kapni; vagy hogy Oroszország a szerb nemzetnek egyesítését és felszabadítását a saját ügyének fogadjalja el. — Szerbia üres szavakra nem közzétehető a háborút. Ilyesmit megtehetnek holmi felkelő csapatok, de nem tehet meg egy kormány, mely ország és népe előtt felelős a saját tetteit. Senki ne kívánja tőle, hogy lelkiismeretét ily teher nyomja.

Mi — ugymond a belgrádi levelező — akarjuk a háborút, de nem akarunk új háborút, mely Szerbiára gyallatot hozna. A gesztenyét másnak a kedvéért nem akarjuk a tűzből kikaparni. A szerb katonáktól nem követelhetjük, hogy Ausztria számára szabadságát fel bocsátják.

Csak az Oroszországgal való szoros szövetségben háboruzhatunk, s nem másképpen! Ez engelye a mi harci helyzetünknek. Mi a háborút akarjuk, mert Bosznia még nem szerb; a hivatalos Oroszországot azonban meg kell nyerni a mi programunknak. Ez a dolog lényege, s ettől függ: mikor kezdjük meg a háborút.

Az előadottak után vajmi könnyű most már meghatározni, hogy a háboru kérdésével mikép állunk most már mi. Ha ezen kérdéses és vitás pont tisztába hozatik: a háborunak küszöbén állunk. A készülődésekből azonban nem lehet semmit következtetni. A mostani készülődések mellett Szerbia még jó sokáig békeben élhet.

Tehát minden Oroszországtól függ. A háboru is, a béke is, a háborunak ideje is. Ha ő bennünk mint szövetséges társakat ki fel, mi követni fogjuk őt. De bármiképp isson is ki a dolog, mi tudjuk, hogy mi nekünk Oroszország s egykönnyen ezt soha el nem felejtjük. Így állanak nálunk a dolgok!

A háboru.

Egy tegnapi bucaresti távirat azon régi dolgot újságolja, hogy Plevna teljesen be van kerítve. Más, szintén oláh vagy orosz forrásból eredő tudósítások pedig e bekerítésből azt következtetik, hogy Ozmán pasa capitulálása most már csak idő, s még hozzá nagyon rövid idő kérdése, mert a törököknek annyi ételmi és löszörök sincs, amennyi e hó közepénél tovább elég legyen, másrészt pedig gondolni sem lehet arra, hogy Ozmán pasa kivágassa magát Szofia felé a Plevnától nyugatra fekvő nagy haderőn keresztül.

Sohasem kételkedtünk abban, hogy az oroszok és oláhok e hitben élnek, mert ellenkező esetben nem volna értelme, miért töltik az időt Plevna alatt; hanem hogy ezen hitök alapos-e, úgy áll-e csakugyan a dolog, hogy Ozmán ételmi szeregytán van, s hogy nem lenne képes magát keresztül vágni, — az más kérdés. E kétös kérdés nem most merült föl először, s

megfejtését több ízben megkísértettük arra vonatkozó értesülésünk és nézetünk előadásával.

Nem szándékozunk ezek ismétlésébe bocsájtkozni, mindamellett szükségesnek tartunk azok megerősítése végett néhány, eddig nem említett tényt fölhozni.

Az ostromlók azt akarják elhitetni a világgal, mintha ők Plevnát kiéheztetés által szándékoznának elfoglalni, holott ők maguk fognak maholnap odajutni, hogy ha az időjárás zordsága miatt nem, hát akkor az eleséghány miatt lesznek kénytelenek Plevna ostromával fölhagyni. Az orosz párti "Times" tudósítója a bolgárországi helyzetet Eldoradónak festi ugyan, azt hírszélvén, hogy az ostromlók és lovai nyakig vannak minden jóban; tengeri, zab, árpa, széna, telt kalászu friss buzaszalma csodás bőségekben van, s az ostromlók lovai tédig állnak a takarmányban; hanem a "Kölnische Ztg." tudósítója mindezt leplezetlen fölháborodással tiszta hazudságnak nyilatkoztatta, azt mondván, hogy zab és széna már egész Bolgárországban nincs, árpa kapható, de méregdrágán, s csupán tengeri és silány szalma van elég bőségben. "Lovak tédig a takarmányban! — így kiált föl e tudósító, — szegény gebék örülnek, ha nem a sárhabarékban vagy vízben kell tédig állniok."

Az ostromlók még mielőtt az eleségből kifogyának és a tél beállna, mindent el kell követniök Plevna bevétele végett. A kiéheztetési terv hírszélvélésével csupán tehetetlenségök leplezetik. Ki tudja, hány rohamukat verte már vissza Ozmán pasa, mióta az ostromzár teljes és török részről nem kaphatunk tudósítást? Ők persze halgatnak a mindennapi kudarczokkal, s mert nincs a közelben tudósító, ki ezekről hírt adhatna, midőn kell meghazudtolást tartaniok, midőn azt állítják, hogy ők most csak a lábukat lógázzák Plevna alatt.

Hanem legyen bármily teljes az ostromzár, mi most is csak azt mondjuk, hogy a törökök Plevna hadállását rohammal nem veszik be az oroszok, még akkor sem, ha sikerülendett nekik a Plevnától keletre fekvő sánccokat, sőt magát Plevna városát elfoglalniok. Plevna háromnegyed mérföldnyire van a Vid folyótól keletre, s Ozmán pasának tulajdonképeni erős hadállását a Vid és a Plevna közti magaslato s az ezeken emelt kitünő védművek képezik. Plevnától keletre és éjszakra csak gyöngye sánccok és mellvédek vannak, s ezek közül még eddig csupán a legkülsőt, az ugynevezett Abdul-Kerimvédművet sikerült az ostromlók szept. 11-én elfoglalniok. Már pedig ha annyi erőfeszítéssel meg e gyöngye oldalon sem bírtak többre menni egy földből hányt 9 láb magas mellvéd elfoglalásánál, miként lehetnének a valóban erős főhadállás uraivá.

A mi pedig azt illeti, hogy Ozmán pasa, ha az eleségből csakugyan kifogyva, képes lenne-e magát keresztül vágni az ostromzárán, a miatt nyugton lehetünk. Plevna bekerítését minden teljessége mel-

lett sem kell olyannak képzelnünk, mintha az egy teljesen zárt körből állana. Van ott rés elég, mert a török hadállás oly terjedelmes, hogy az ostromló táborban nincs annyi katona, a mennyi egy sorban egymás mellé állva, zárt kört képezhetne körüllötte. Ezenföül az ostromlókát a Vid folyó két helyen, éjszakra és délen elválasztja egymástól, s a nyugaton levő sereg oly távolra van a haderő többi részétől, hogy ha arra kerül a dolog, hogy Ozmán pasa kironyton, azt semmivel teheti, mielőtt segély érkezhetnék.

Egy konstantinápolyi távirat szerint Mehemed Ali hadsereget szervez Szofia, s több lap az állítja, hogy Gurkó tábornok egy a legutóbbi átközetben kapott seb következtében meghalt volna. A "Daily Telegraph" Erzerumból azon hírt kapta, hogy az oroszok megverték Mukhtar pasát, ki az ütközetben könnyű sebet kapott. Majd elváltik, hogy igaz-e.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése november 6-án.

I. A kormánypart már úgy látszik megrostelte a dolgot, hogy a bankügyi javaslatot pártoló szónokai kifogytak. Ma a javaslatnak is akadtak szószólói. Az elsőnek pártfogásával a kormány ugyan nem büszkélkedhetik, a szász Steinaecker volt ez, ki miután ellensége a magyar államiságnak nagyon természetes, hogy lelki gyönyörrel szavaz meg minden oly törvényjavaslatot, mely a magyar állam és nemzet erejét s befolyását gyöngíti. — Második pártfogója Tiszta Kálmán herostrostrasi művének Möricez Pál volt, ki összeegyeztetni igyekezte a bankügyi törvényjavaslat védelmével az önálló nemzeti bank pártfogásával (mert ő is híve volt egykoron az önálló nemzeti banknak, s annak mondja magát ma is); ezen okoskodásaival csak az élelapok foglalkozhatnak. — Bujanovits Sándor is némileg a törvényjavaslat pártolói közé tartozik, bár csak feltételesen fogadja azt el, ha t. i. a részletes vitánál tendő módosításai elfogadtatnak. — Az önálló nemzeti bank mellett lándsát törtek ma: Molnár Antal, Kaas Ivor és pártunk köréből Németh Albert. — Molnár Antal közderültség mellett tündette fel mily ellenmondásban vannak egymással a szélső jobboldal szónokai, úgy hogy a világ sohasem tudhatja mi tulajdonképen a párt nézete. — Kaas Ivor a volt Deákpart bankügyi politikáját védelmezte a balközép bankügyi politikájával szemben. Miután minden Lónyaiellen felszólalásban ő "vörös posztó" lát, természetes, hogy nem hagyhatta szó nélkül Irányi Dánielnek alapos vádjait az 1867-iki kormány s illetőleg Lónyai ellen, ki a vöslai szerződésben feladta Magyarország bankügyének önállóságát. Beszéde végén a jövő conservatív partjával kacérokodott. Különbben sikeresen támadta meg a kormánynak a politikai morál elleni merényleteit. Az utolsó az Abbé a beszélgetésben, mert lassu hangon kérde a gróft.

— Szabad tudni Cajuol ur, mily véletlen következtében másszt be ablakom? — De Abbé ur, hisz szomszédja vagyok. Reggel óta e házban lakom, mert előlgyazatból jónak láttam odahagyni a "Strucez" vendéglőt. (Folytatása következik.)

A műcsarnokból.

I. Csütörtökön a fővárosi szellemi haladásnak és általán nemzeti művelődésnek egy szép ünnept fogja megülni, amennyien ezen alkalommal adatik át a nyilvánosságának a magyar képzőművészetit társulat műcsarnoka, melyet a meghívott és érdeklődő szűkebb köröknek nem mutatott be hivatalosan az igazgatóság. A nemzeti áldozatkészség és a kultúra iránti ügybuzgóság emelte föl az épületet a főváros egyik legszebb pontján: a sugáron, elég imponáns épületként helyezte azt oda; hirdetni ama szellemnek kultuszát; melyet nálunk nem ápol a "felsőbb" gondviselés, nem igen dédelget az uralkodók bőkezűsége, hanem — mint minden nevezetesebb közintézetünk tanúsítja — a honpolgárok lelkes áldozatkészsége gondoz és gyarapít. Más, boldogabb nemzeteknél a magas fejlődés bármely eszköze: könyvtár, színház, muzzeum: rendszerint az uralkodók dicsőségét hirdeti s azok érzénél maradaadobb emléket képezi; nálunk ellenben alig látszik meg a tudomány és művészet mezején az államhatalom keze nyomása; s hogy mégis vannak fényes színházaink, gazdag muzzeumunk, akadémiánk és műcsarnokunk, az mind főként a magán emberek nagylelkűségének köszönhető. Az országos képzőművészetit társulat, a melynek csarnokát ma bemutatják, még 1868-ban alakult meg. Központot, kapesot akart létrehozni a képzőművészek elzülve élő apostolai között s gróf Andrássy Gyula volt élöké a szerény ó indultársulatnak, a mely azon kezdte "működés-

Vertical text on the left margin containing various small notices and advertisements.

A budapesti áru- és értéktőzsde árjegyzései.

(HIVATALOS.)

A bécsi tőzsde árjegyzései.

november 5.

Table with columns for 'Gabona árak 1877. november 6.', 'BÚZA', 'Különböző termények', and 'KÖLES'. It lists various grain prices and other commodity rates.

Table with columns for 'Kötvények', 'BANKOK', 'TAKARÉKPÉNZTÁR', and 'Malmok'. It lists bond prices, bank exchange rates, and mill prices.

Table with columns for 'I. Osztrák államadóság', 'II. Földterherment. kötvény', 'III. Magy. közközlésnök', 'IV. Bankrészek', 'V. Közlökötési vállalatok', and 'VI. Záloglevelek'. It lists various government and financial instruments.

Table with columns for 'Magyar földterherment. 84 év 5%...', 'VII. Elebbbségi kötvények', 'VIII. Magánorsjegyek', and 'IX. Váltók (3 óra)'. It lists more bonds and exchange rates.

H I R D E T É S E K.

Advertisement for 'szilviorium' (cherry liqueur) by 'Éder Antal Gyula Post.' featuring a bottle image and text about its health benefits.

Advertisement for 'Bojtorjángyökérszesz-kivonat' (Bojtorjángyökérszesz extract) with an illustration of a woman and text describing its medicinal properties.

Advertisement for 'London tea-raktár' (London tea warehouse) in Budapest, listing various tea products and prices.

Advertisement for 'Wertheimer Márkus Téli cipők' (Wertheimer shoes) featuring an illustration of a dog and text about the quality of the footwear.

Advertisement for 'Sérvkötő' (back brace) by 'POLITZER MORICZ', showing an illustration of the device and its benefits.

Advertisement for 'Titkos betegségek' (secret diseases) by 'BESENBÉK A.', listing various ailments and treatments.

Advertisement for 'Azonnal elhelyeztetik' (immediately placed) by 'KERTÉSZ TÓDOR', offering real estate services.

Advertisement for 'Titkos betegségeket' (secret diseases) by 'WEISS J.', featuring a circular logo and text about medical treatments.